

МЕДВЕДСЬКИЙ Ю.В.*к.т.н., доцент кафедри інженерної геодезії**Київський національний університет будівництва і архітектури,**м. Київ**orcid.org/0000-0003-0342-7088*

УДК 528.4

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ВІЗУАЛЬНОГО ГНСС ПРИЙМАЧА ДЛЯ ЗАДАЧ КАРТОГРАФУВАННЯ МІСЦЕВОСТІ

Вступ. В сучасному світі використання геодезичних та топографічних даних має велике значення у багатьох галузях, таких як будівництво, геологія, екологія та інженерія. Одним із ключових інструментів для отримання точних геопросторових координат є глобальна навігаційна супутникова система (ГНСС). В останні роки ГНСС приймачі стали популярними засобами для виконання топографо-геодезичних робіт, завдяки їх здатності забезпечувати високу точність та ефективність при зборі даних у польових умовах. Сьогодні існують так звані візуальні ГНСС приймачі, що за конструкцією є класичним ГНСС приймачем з доданою камерою. Використовуючи знімки об'єктів з камери та координати центрів знімків з ГНСС приймача можна використати сучасні фотограмметричні підходи «структура в русі» (SfM) [1-3] для отримання додаткових геопросторових даних у вигляді цифрових моделей місцевості та цифрових моделей висот [4,5], координат контурів місцевості для створення картографічного матеріалу [6] чи даних про споруди [7].

Мета дослідження. Дослідження спрямоване на вдосконалення процесів збору та обробки геодезичних даних з метою створення топографічних карт та планів.

Методи. Для визначення можливостей візуального ГНСС приймача запропоновано обрати територію в м. Києві по вул. Бажана 7, на яку були матеріали лазерного знімання сканером Leica Pegasus і наявна хмара точок могла бути використана у вигляді опорних даних при подальшій оцінці точності. Знімання точок та візуальна зйомка була виконана за допомогою ГНСС приймача Hi-Target vRTK, який отримував коригуючі поправки від базової станції. Було зроблено 17 проходів з візуальним ГНСС приймачем (Рис.1). В результаті цих проходів було отримано 2429 фотографій, кожна з цих фотографій мала координату, визначену за допомогою RTK рішення.

Для оцінки точності отриманих даних запропоновано наступну методику:

- Розрахунок абсолютних помилок (різниця координат характерних точок на обох хмарах).
- Визначення відносних помилок (різниця промірів характерних контурів на обох хмарах).

- Оцінка відхилення «хмара до хмари».

Результати. Для розрахунку абсолютних помилок обрано характерні точки (стовп, кут вікна), які чітко визначались на хмарі точок з лазерного сканування та отриманій фотограмметричній хмарі. Обидві хмари точок були зорієнтовані в системі координат УСК-2000, результат порівняння координат представлений в таблиці 1.

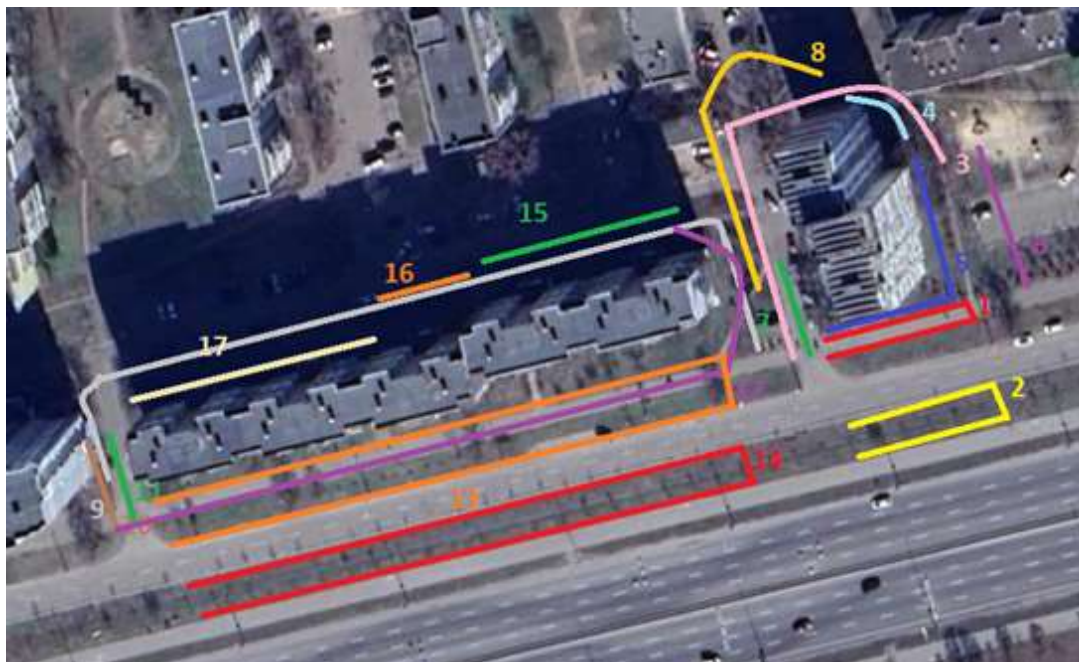

Рис. 1. Проходи візуальним ГНСС приймачем

Таблиця 1. Розрахунок абсолютних помилок

№ точки	Назва точки	Δx , м	Δy , м	Δz , м	M_{xy} , м	M_z , м
1	кут дома 1	-0,12	-0,12	0,33	0,07	0,41
2	1балкон2	-0,02	-0,1	0,29	0,05	0,36
3	1балкон3	-0,05	-0,09	0,32	0,05	0,40
4	стовп 1	0,01	0,1	0,12	0,05	0,15
5	стовп 2	-0,04	0,01	0,11	0,01	0,14
6	стовп 3	0,01	0,03	0,22	0,02	0,28
7	стовп 4	0,01	0,06	0,18	0,03	0,23
8	арка 2	-0,01	-0,1	0,29	0,05	0,36
9	окно1лв	-0,03	-0,07	0,21	0,04	0,26
10	окно2пв	0,01	-0,14	0,24	0,07	0,30
11	окно3пв	-0,04	-0,14	0,23	0,07	0,29

12	окно4лв	0,04	-0,14	0,2	0,07	0,25
Середнє					0,04	0,26

Для визначення відносних помилок було запропоновано порівняти лінійні проміри характерних об'єктів на місцевості. Результат порівняння лінійних промірів представлений в таблиці 2.

Таблиця 2. Розрахунок відносних помилок

№ лінії	Назва лінії	Лазерне сканування $S_1, \text{ м}$	Візуальний GNSS приймач $S_2, \text{ м}$	δS	M_s
1	Арка	3,22	3,25	0,03	0,06
2	Ширина дд 1	5,61	5,66	0,05	
3	Ширина дороги 1	7,37	7,35	0,02	
4	Ширина дороги 2	7,42	7,33	0,09	
5	Ширина дома	13,60	13,60	0,00	
6	Стовп1-Стовп2	41,10	41,00	0,10	

Для визначення відхилень між хмарами точок використано програмне забезпечення CloudCompare, яке має відповідний функціонал. Обрано три частини хмари точок для порівняння, результати наведено в таблиці 3.

Таблиця 3. Визначення відхилення між хмарами точок

Параметр	Частина 1	Частина 2	Частина 3	$\Delta, \text{ м}$	$M_{xyz}, \text{ м}$
Min dist., м	0	0	0	0,18	0,23
Max dist., м	10,13	7,81	5,71		
Avg. dist., м	0,17	0,16	0,21		
Sigma, м	0,67	0,12	0,32		
Max error, м	0,68	0,09	0,18		

Значення отриманих СКП за всіма трьома етапами оцінки точності результатів обробки даних візуального GNSS приймача порівнюємо з вимогами до топографічного знімання різних масштабів (табл.4)

Таблиця 4. Оцінка можливостей виконання топографо-геодезичних робіт

Масштаб	З інструкції		Абсолютні помилки		Відносні помилки	Відхилення між хмарами
	$M_x, \text{ м}$	$M_z, \text{ м}$	$M_x, \text{ м}$	$M_z, \text{ м}$	$M_s, \text{ м}$	$M_{xyz}, \text{ м}$

1:500	0,05	0,17	0,04	0,26	0,06	0,23
1:1000	0,1	0,17				
1:2000	0,2	0,33				
1:5000	0,5	0,33				

Висновки. Використання технології знімання ситуації за допомогою візуального ГНСС приймача надає можливість отримувати геопросторову інформацію, що по точності відповідає вимогам до топографічного знімання масштабу 1:2000.

Список літератури:

1. Poelman, C. J., & Kanade, T. (1997). A paraperspective factorization method for shape and motion recovery. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence*. <https://doi.org/10.1109/34.584098> [in English]
2. Tomasi, C., & Kanade, T. (1992). Shape and motion from image streams under orthography: a factorization method. *International Journal of Computer Vision*. <https://doi.org/10.1007/BF00129684>[in English]
3. Snavely, N., Seitz, S. M., & Szeliski, R. (2008). Modeling the world from Internet photo collections. *International Journal of Computer Vision*. <https://doi.org/10.1007/s11263-007-0107-3>
4. Polat, N., & Uysal, M. (2018). An Experimental Analysis of Digital Elevation Models Generated with Lidar Data and UAV Photogrammetry. *Journal of the Indian Society of Remote Sensing*. <https://doi.org/10.1007/s12524-018-0760-8> [in English]
5. Escobar Villanueva, J. R., Iglesias Martínez, L., & Pérez Montiel, J. I. (2019). DEM Generation from Fixed-Wing UAV Imaging and LiDAR-Derived Ground Control Points for Flood Estimations. *Sensors*, 19(14), 3205. <https://doi.org/10.3390/s19143205>
6. Schumann, Muhlhausen, & Andreadis. (2019). Rapid Mapping of Small-Scale River-Floodplain Environments Using UAV SfM Supports Classical Theory. *Remote Sensing*, 11(8), 982. <https://doi.org/10.3390/rs11080982> [in English]
7. Luhmann, T., Chizhova, M., Gorkovchuk, D., Hastedt, H., Chachava, N., & Lekveishvili, N. (2019). Combination of terrestrial laserscanning, uav and close-range photogrammetry for 3D reconstruction of complex churches in Georgia. *ISPRS Annals of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences*, 42(2/W11), 753–761. <https://doi.org/10.5194/isprs-archives-XLII-2-W11-753-2019> [in English]